

Manjka št. 7, 14, 36

Štev. 1.

V Mariboru 3. januarja 1884.

Tečaj XVIII.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobitvajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se tiskne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zborovanje „Kmetškega društva“ v Slatini.

(Dne 26. dec. 1883.)

Slatinski in okolišni Slovenci so se navolili nespodobnega rogovilstva dr. Hojzelnovih šulvereinarjev pa Geutebrükovih deželjskih uradnikov, krčmarjev in kramarjev. Tudi znana pohlevnost Slovincu poteče ter se vzdigne za čast svojega imena za narodni napredek in blagostan pa za pošten mir z Nemci, ki so blage volje.

Rodoljubi raznega stanu osnujejo v to svrhu politično društvo z imenom: „Kmetško društvo“. Dne 26. dec. ob 3. uri popoldne je obhajalo svoj prvi občni zbor v dvorani gostilne: Hotel Europa, sredi Slatine. Tri zastave cesarska, štajerska in slovenska so iznad prvega nadstropja plapolale. Dvorana je primerno okinčana in kmalu natlačena čvrstih slovenskih mož, na dvorišči pa je še takih, ki niso mogli prostora dobiti. Za temi pa je stalo lepih rudečelicah zdravih mladenčev, ki so bržčas stražili kot slovenski korenjaki, da se ne pritepe blizu noben nemškutar.

G. Debeljak odpre zborovanje in prvi pozdravijo navzoče preč. g. Anton Fröhlich, mnospoštovani nadžupnik sv. Križevski. V presrečni, očetovski besedi razložijo pomen novega društva in povabijo k obilnemu pristopu gledé na njegov blagi namen izražen v besedah: vse za vero, dom, cesarja. Med tem pokažejo s prstom na steno, kder so ove besede bile brati med lepimi podobami cesarja in cesarice.

Sledili so potem 3 govori, o katerih je žal, da jih tukaj ne moremo podrobno najaviti. Prvi je govoril č. g. dr. Gregorčič iz Maribora, povdarjajoč potrebo političnih kmetških društev. Slovenski kmet je sicer otrešel nekedanjo raboto in tlako pa liberalna 20letna doba ga žuga uničiti z napravami in postavami, ki so kmetškemu stanu na škodo: krivični volilni redi, trgiranje gruntov, svobodno ženitovanje nemaničev, draga pravica, krivo nasledovanjsko pravo,

dvojna upravna gospodska, slabe colninske razmere, svobodna odrtija, svobodno zadolževanje gruntov. Kmetje imajo samo v avstrijskih deželah (razven Dalmacije, Istrije, Galicije in Bukovine) blizu 2000 milijonov goldinarjev dolga vknjiženega in plačajo 180 milijonov cinža vsako leto. Najhuje razsajal je liberalizem na Štajerskem in tukaj je kmet najgroznejše zadolžen: blizu 200 milijonov je intabuliranih in 9 milijonov morajo kmetje vsako leto proč dati za obresti, tedaj 4krat več, kakor znaša cesarska gruntna dača (2,040.000 fl.).

V začetku liberalne dobe (l. 1860) bili so kmetje dolžni samo 800.000 fl. Tukaj se mora pomagati. Kmetški stan uničiti ni samo Avstriji nevarno, ampak tudi Slovenci smo zgubljeni, če si kmeta ne rešimo. V to imajo sodelovati vsi domoljubi. Nekaj so uže naši konservativni, narodni poslanci storili: odrtijo omejili, colnino tujemu blagu zvišali, tuje živini meje zaprli in zato dobivajo kmetški pridelki zopet bolj ceno, zlasti živina. Toda treba je še več storiti in zlasti zabraniti je, da nam nemški liberalci iz mest in trgov kmeta ne zbegajo in osleparijo. Treba je skrbeti, da kmet svoj položaj spoznava in voli povsod in vselej narodno in konservativno. Kajti le narodni, konservativni možje ga hočejo resnično rešiti. In v to naj tukaj pomaga novo kmetško društvo.

Drugi govornik, gosp. dr. Jožef Serneč iz Celja, lotil se je prav živahno nemškega „šulvereina“. V krepkih potezah je naslikal tega najnovejšega sovražnika Slovencev. Pod krinko dobrotljivosti za šolarje uganja najnesramnejšo politično rovanja, draži narode, hujska prebivalstvo, lovi kmete in spodriva narodno izobraževanje na edino resničnej podlagi materinščine. Kakšnih šol Nemeč za živi svet neče, takšnih uriva šulverein Slovincem. Vsak Slovenec toraj, ki ljubi svoje otroke, spoštuje svoj rod, želi narodnega napredka, ta se mora upirati na vso moč šulvereinskim nakanam. (Burno živio-klicanje vnetih poslušalcev je govorniku

pokazalo, da so ga dobro razumeli in da bodo po njegovih od domoljubja nadahnjenih besedah ravnali.)

Naposled je neumorno delujoči domoljub g. Miha Vošnjak iz Celja, govoril o gospodarstvenih rečeh. Navajal je tudi več uzrokov, da je kmet preobložen, zlasti okrajni zastopi zdijo se mu popolnem nepotrebni. Proti koncu omenil je, da vinogradstvo ne donša več tistih dohodkov, kakor nekdej. Svetovati je toraj sadjerejstva poprijemati se. Posebno v Slatinjske okolici bi naj zasajali drevje, od katerega se topličarjem sadež lahko prodava. Razlagal je tudi prizadevanje Slovencev, da se neodvisne storijo od nemškega kapitala; na Štajerskem osnovali so si 10 lastnih denarstvenih zavodov t. j. hranilnic in posojilnic. Tudi za rogački in šmarijski okraj bi kazalo posojilnico osnovati, morebiti ravno v Slatini. Govorniku so poslušalci za njegove zanimive nasvete z živahnimi živio-klici svojo zahvalo izrekli.

Zatem je še g. tajnik prebral 13 telegramov, navdušeno sprejetih, g. predsednik pa zborovanje sklenil. Sledilo je potem veselo petje slovensko in prijazno pogovarjanje domoljubov. Gostov je bilo mnogo iz Rogaca, Šmarije, Koprivnice, iz Loč, Slov. Bistrice, iz Konjic in sosedne Hrvatske, za slovenstvo sijajen dan. Hvala in slava slatinskim narodnim gospodom in kmetom. Živeli!

Telegrami: iz Šmarije 4: Združujem se z Vami neprestrašeno sodelovati na poti pravice po besedah cesarja: enake pravice za vse, za vero, domovino, cesarja. Skaza. — Vsem zbranim narodnjakom gromovito: Živio. Sv. Štefanski narodnjaki. Vračko. — Nadžupniku, Gregorecu, Vošnjaku, Sernecu, Slava Vam patrijoti, Spektabilis. — Smo še mladi pa v srci z Vami, starejši bodemo in tedaj najdete nas pri Vas, šmarijski mladenči; iz Ponkve 2: slava Vam možje, kateri čutite z nami, narodnjaki iz Ponkve. Zdolšek. — Občina Ponikva čestita vrlim slatinskim kmetom k preblagemu podjetju, živelo društvo, živeli zbrani rodoljubi, Fr. Korže, Fr. Podgoršek, Jakob in Jože Zdolšek; iz Mozirja 3: slava zbranim boriteljem za narodno stvar; dober uspeh, živeli, Slatinčanje v Mozirji. — Občni zbor savinjskega sokola kliče Vam navdušeno: na zdravje vrlim narodnjakom, zlasti kmetskimi, presrečna zahvala za neustrašljivo delovanje v boji za narodno prosveto! Lipold, starosta. — V krepko razcvitanje in čvrstost proti navalom Vam čestitajo Ljubenci. Iz Ptujca: dober uspeh kmet. društvo želijo ptujski Slovenci, katere novo društvo jako veseli; živeli, dr. Gregorič; iz Gradača 2; pristopim društvu, naj živi, raste, cvete od obrežja Sotle po gričih in nižavah rogačko-slatinskih ob Gaberniku do Boča glave, Tomaž Janežič skriptor Johanejski. — Da dre-

vesce prave korenine slovenskega kmeta postane drevo, na kojem se razbije sovražni vihar, želi Rogačan; iz Zagreba: Kmetsko društvo slovensko naj krepko raste, cvete in rodi obilnega sadu. Znance in sosede pozdravljam, svetujem, naj se čvrsto oklenejo svojih duhovnikov, ki so pravi prijatelji naši. Živeli Slovenci v Slatini, mej njimi veteranec Janez Žurman od sv. Trojice. Vaš rojak Ant. Kos.

Gospodarske stvari.

Kako razno trsovje pomnoževati.

Kdor si hoče vinograd ali na novo zasadi ali pa v starem vinogradu plehe izpolniti, more to na več načinov izvršiti. Najbolj navadno se to godi z rezniki ali ključi, z okoreninjenimi trsi ali vlačencami. Tu hočemo najprej govoriti kako si z rezniki zasadimo trsovnice in si tako priredimo okoreninjene trse, ktere potem v vinograde presajamo.

Zdaj pride kmalo čas rezitve po vinogradih in to je ravno tisti čas, o katerem je mogoče si od raznih trsov narezati reznikov. Zato hočemo tukaj najprej govoriti kako je treba reznike narezati, z njimi ravnati, kake lastnosti morajo imeti in kakšne vrednosti da so.

Iz jednoletnih rozeg narezani rezniki imajo lastnost, da v ugodnih razmerah, slasti če pridejo v mlačnovlažne okoliščine, korenine pogajajo. Posebno je spodnji prerez in najbližnji prostor okoli ok tak, da iz njega najrajše in najbolj goste korenine poženejo. Če se skorja reznikova noter do lubja z nožem rani, tako se s tem rast korenin še na umetni način pospeši. Ako se rozge, ki so sicer zelene in žive, v presuhu zemljo potaknejo, se jim sicer korenine začnejo narezati — tako imenovani kalus se jim začne zarejati — ali to pa je tudi vse, kar se godi in rozge ne rastejo, ampak se posuše. Znano je, da ni reznik od vsake rozge vrezan za pomnoževanje trsovja sposoben. Kar se tega tiče si imamo tole zapomniti.

1. Prvič si moramo reznikov iz rozeg tiste sorte narezati, s katero hočemo novi vinograd zasadi ali katero hočemo v trsovnicah zarediti. Ako si toraj reznikov omislimo iz vinograda z mešanim trsovjem tako je v tem slučaju posebno težavno izbirati zaželeno sorto, ker je le zelo vajenemu očesu dano, pravo sorto spoznati in še tu se dostikrat prevari. Vendar pa stari, vajeni viničarji precej zanesljivo spoznavajo trse po rozgah. Po sadu in listu se sorta bolj gotovo in zanesljivo spozna. Zato, kdor hoče v tem oziru varno postopati, naj si jesen poprej, dokler sad še na trsu visi, bodi si kakor koli sorte znaznamuje ali z apnom ali drugimi znamenji.

2. Treba je, da se za reznike le zdrav in živobiten les izbira. Rozge, ktere je mraz poškoval, so za zasajanje skozi in skozi nespodobne. Ravno tako ne kažejo rozge, ktere je toča obklala. Mraz vmori najprej glavna očesa, potem pa tudi postranska, če je posebno hud celo les. Vsi deli rozgini, ki so vsled mraza trpeli, imajo celo rujavo ali celo črno barvo in le v veliki sili se morejo take rozge za zasajanje porabiti, če imajo pod skorjo še zeleno in živo lesno plast. Toča poškovaluje les in očesa, in so od tako poškodovanih rozeg narezani ključi ali rezniki še vedno sposobni, da rastejo, vendar se je pa bati, da tako zarejeni trsi na poškodovanih mestih pregnjijejo in se prelomijo.

3. Varovati se je tudi treba, reznike in ključe iz takih vinogradov jemati, kteri so tako ali tako s kako boleznijo okuženi. Take nalezljive bolezni se potem tudi v zdrave vinograde prenesó, in tako namesto, da bi se novi nasadi množili, se še stari vinogradi vničuejo.

(Konec prih.)

Dober nasvet živinorejcem. Iz Remšnika se nam poroča sledeče: hvalevredno je tukaj živinorejstvo in trženje z živino. Ni ga namreč kmeta, ki bi ne hodil na sejme v Mahrenberg, na Muto, Vozenico, Ribnico, Trajberg, Slov. Gradec, Šoštanj pa unkraj Radelna na Nemško v Ivnik, Arbelž, Zeleni travnik, Lučane, sv. Florijan, Kleinstetten in celó v Gradec, da si nekaj denarjev s trženjem prisluzijo. Nemeč pravi: „od Slovenca je dobro kupiti živino, ona rada jê in se da spitati“. Uzrok temu je posebni način, kako tu slovenski kmetje krmo polagajo.

Že od nekđaj so prebivalci tukaj navajeni rez delati za živino, ker imajo malo senožet, slame pa obilno. Dolgo narezane slame živina itak ne ljubi. Režejo tedaj slamo, ktorej se nekoliko zelenjadi primeša, tako drobno kakor oves. Ako bi na ta način se ravnali s klajo, bi marsikteri, ki ima po 12—16 glav, mogel komaj 5—6 glav prerediti skozi dolgo zimo, navadno od novembra do binkošť.

Lanjsko leto si je pisatelj priskrbel rezni stroj Majfartov od Vonirja v Gradci, kojega tudi „Slov. Gospodar“ naznanja, in je z njim zelo zadovoljen, ker se je že večkrat v dveh urah za 12 glav za celi teden rezí napravilo.

Ako ta stroj dva gonita, ne zadostuje eden človek nalagati. Veljal je 70 fl. Bil je prvi na Remšniku, a sedaj ga ima že skoro vsak drugi kmet, in s časom si bode ga vsak oskrbel, tudi zato, ker se veliko časa prihrani za druga opravila. V tem obziru moramo tedaj hribovčane povzdigovati nad one prebivalce v spodnjih krajih. Znano je pisatelju, koliko zelene krme dobivajo drugod, a živine redijo manje. Tukaj dobi eden posestnik po 18—20 gar zelenja, ene gare po 5 centov in redi po 12 glav.

Na drugih krajih pa toliko velikih voz, eden voz po 15—20 centov, in ne prerediti veliko več živine, ker se pri pokladanji in dolgi rezi grozno veliko potratí. Tako se godi v Pesniški dolini in večinoma po Slov. goricah. Kder imajo tedaj 12—15 glav in jih več prerediti ne upajo, bi utegnili, ako si rezne stroje priskrbijo, po 25 glav prerediti. Stroj bi bil v enem letu plačan. Tukaj se večinoma s slamo preživlja goved črez zimo in ni slabeja kakor v spodnjih krajih, kder skoro le zelenjad dobiva. Prijatelji živinoreje sezite toraj po Majfartovih strojih. Naslov: Mavfarth & Comp. Wien, Pratterstrasse Nr. II. Zvezek narisanih strojev pošlje g. Majfart na občino brez plače, kder je tudi cena zaznamovana.

Sejmi 7. jan. Maribor, Šmarije, Nova cerkva, 10. jan. Gradec, Hengenberg, 11. jan. Planina, sv. Filip, Ponikva, 17. jan. Kapela v brežiškem oknaji, sv. Pnter pri Radgoni, Petrovčce, Tilmitsch.

Dopisi.

Iz mariborske okolice. (Šulvereinski groši so sramota učiteljem), če se objavi, tako sodijo saj šulvereinski botri Zwetler, Wiesthaler, Seidl. Kamški kaplan je namreč kupil nekaj iztisov „Gospodarja“ šte. 47, kder je nemški šulverein ocenjen, kakor ga vsak pošten Slovenec in cesarju zvest Avstrijan oceniti mora. V njem tudi stoji pisano, da je profesor Nagele učitelju g. Gratze objubil lepo plačo, če mu pomore v Kamci ljudi naloviti za šulverein. Dne 23. novembra popoldne pridejo šolarji po naročene iztise k njemu v kaplanijo, kder jim še drugih iztisov, 14 namreč, izroči rekoč: pozdravim očeta in jim pošljem obljubljeno, uže vedo, kaj je. To izvé učitelj Gratze in ovadi Zwettlerju, ta Wiesthalerju in staremu Seidlnu. Ta in Zwettler prideta v Kamco natančneje pozvedavat in sedaj napiše Seidl dolgo tožbo zoper kateheta, podpiseta Zwettler in Wiesthaler, češ da je svojo službo zlorabil in da je učitelj Gratze škodo trpel na svojem poštenji pri ljudeh; zato treba kaplana za kazen mahoma odpraviti iz Kamce. Tožba gre na okrajni šolski svet in ta jo odstopi preč. škofijstvu. Ta pa se ne prenagli in stvar preiskuje. Č. g. župnik je bil uže zaslišán in se za nedolžnega kaplana dobro potegnil. ne more zapopasti, da bi „Verbrechen“ bilo, če duhovnik v svojej hiši komu kakšno knjigo ali časopis izroči. Vitanjska učiteljica je liberalne liste v šoli delila pa nihče ni tožil. Če pa so šulvereinski groši nečastni za učitelja, zakaj pa jih torej dajejo in jemljejo? Sploh narodna slovenska ovca je pa šulvereinskemu volku vodo skalila in zato bi naj Kamca svojega kaplana zgubila!

Iz št. Vida niže Ptuja. Slovenskemu svetu je že znano, da imamo pri nas tudi nemškutarje. Prvi je „Francel“ Schoschteritsch. Drugi so le zapeljani. Vsi pa so naročili o binkoštih za cesarja Jožefa spominek v Ptuji venec, katerega pa so na dolgu ostali. In ravnokar razpošilja sledeči cirkulare: „an sämtliche Herren von der Pfarre St. Veit, welche das Enthüllungsfest des Kaiser Josefs-Denkmal in Pettau am 14. Mai beigewohnt haben, betrefens der Vereinszahlung des dahingelegten Kranzes-Kosten im Betrage pr. 9 fl. 5 kr. Ali ni to izvrstna nemščina našega nemškutarja? O binkoštih se je toliko govorilo o ogromnej svoti, katero ima odbor Jožefovega spomenika na razpolaganje, sedaj pa beračijo pri ubogih kmetih. Ali ni to sramota za vas nemškutarje? Poprej so se bahali, cigare kadili, sedaj pa „fehtajo“ sicer jih še nemškutar Kolenc za dolžni venec toži!

Iz Monšberga. (Cerkveno petje nemčurstvo, volitve.) Cerkveno petje se je tukaj znatno zboljšalo, posebno pretečene svetke se je prav lepo popevalo. Hvala tedaj g. učitelju ob enem organistu, navadnim pevkinjam posebno pa tukajšnjemu trgovcu g. Starašini in njegovej gospej, ki sta k temu veliko pripomogla. Tudi sta darovala pred kratkim lep kip križanega Gospoda. Bog plati. V tukajšnjem občinskem odboru je polovica odbornikov, ki nemški ne umejo pa občinski pisar vendar vse po nemško naprej bere in odborniki podpisujejo, nekteri ne vejo kaj? Zakaj bi se pa slovenski ne uradovalo in bi se nemčurčku pot pokazal, od koder je prišel? Volitva državnega poslanca je tukaj! Na noge tedaj možje, ne recite: meni je vse eno, je ta ali uni. To ni res! pogledjte, kaj pa naši nasprotniki storijo zoper nas. Volite, kateri imate čast in pravico voliti, take volilne može, ki bodo na dan volitve v Ptuji stali kakor skala za narodno stran, ne pa nesramnih Judežev, ki svoj narod prodati hočejo in v lastno skledo pluvajo.

Od sv. Bolfanka v ljutomerskih gorica. Ko je pred nekoliko leti prejšnji tukajšnji g. učitelj hotel stopiti v pokoj, ni se pri nas nikdo za učiteljsko službo oglasil, dokler se ni obljubilo 50 fl. osebne doklade na leto. Ta svotica privabila je dva prosilca, izmed katerih bil je predložen sedajni nadučitelj g. St. in dobivši tukaj učiteljsko službo, poprosil je krajni šolski svet, da bi mu dal narediti gospodarsko poslopje, da bi mogel leže izhajati. Bivši tedanjí nadzornik krajnega šolskega St. F. delal je na vse kriplje na to, da se je g. učitelju postavilo potrebno gospodarsko poslopje, katero že stoji kakih šest let. Ker je v tej župi mnogo otrok za šolo, morala se je enorazredna šola razširiti v dvorazrednico in v to svrhu vzelo se je v najem precej daleč od šole

stoječe poslopje. Morali bomo tedaj delati novo šolo in najbolje bi bilo na staro poslopje, ker je zid trden in debel, narediti še eno nadstropje, ali nekateri možaki so nasprotnega mnenja, mislijo namreč, da bi to preveč stalo, in da bi bilo bolje, ako se dosedanje učiteljsko stanovanje spremeni še v en razred in ako se iz gospodarskega poslopja naredi učiteljsko stanovanje, češ, da učitelj nema pravice imeti gospodarskega poslopja. Bilo kakor bilo! Ako se to dogodi, bodo tukajšnji župljani videli, kako lahko bodo zopet dobili učitelja!

Istinič.

Od sv. Andraša v Slov. gorica. (Izid volitev v ptujski okrajni zastop) nas je prav neprijetno iznenadil. Stranko, ki je zopet dobila večino, poznamo tukaj po njenem prejšnjem gospodarstvu prav dobro, posebno kar se skrbi za ceste tiče. Pri sv. Bolfanku namreč se loči od ceste, ki pelja iz Ptuja proti sv. Lenartu in sv. Trojici, krajna cesta proti sv. Andrašu, sv. Antonu v Radgono. Kos, ki še spada v ptujski okraj, je res majhen, ali vendar ne tako, da bi se zamoglo nanj celo pozabiti, kar je prejšnja nemškutarska večina ptujskega okrajnega zastopa storila. Nekdaj, ko smo kmetje sami ceste navažali, bila je dobra in lepo navožena. Ko so se pa osnovali okrajni zastopi in je v ptujskem vladala nemškutarska večina z načelniki kakor n. pr. dr. Strafella i. dr., in smo morali okrajne doklade plačevati, vzeli so denarje, ali na našo cesto pozabili. Seveda so morali popravljati ceste, po katerih se vozijo v svoje vinograde v Haloze. Še le ko je bila večina okrajnega zastopa zadnja tri leta slovenska, se je storilo za stezo nekaj. Ali mnogo se tudi ni moglo storiti, kajti škoda, ki se je prej napravila, je prevelika, da bi se mogla v teku 2 let popraviti. Na večih toriščih je povodenj stezo podkopala, da se nahajajo cele jame, in v Trnovcih je bilo ob deževnem vremenu namesto steze močvirje. To se je v zadnjem letu vsaj nekoliko od slovenskega okrajnega zastopa poboljšalo, sedaj pa, ker so zopet meščani pa nemškutarji v večini, začne se staro gospodarstvo. Morali bomo namesto da bi v Ptuj o povodnjih po cesti hodili in se vozili, začeti se na brodirih voziti ali pa plavati.

Iz Slatine. (Zborovanje) kmečkega društva je zapustilo dober utis. Od ust do ust gre po celej okolici občudovanje govornikov in veselje. Neizrečeno pa se jezijo nemškutarji šulveinerji. Delali in napenjali so se nasproti, da bi lahko poknili. Pri farnej cerkvi dali so 2krat naznaniti, da bo ravno ob istej uri šulveirin v šoli delil ubogej deci obleko, obutev itd. Vse zastonj: kakor procesije križevi teden prihajale so dolge vrste slov. vrlih mož k našemu zborovanju, voz za vozom, ovenčan in z

okinčanami konji. Dvorana bila je pretesna. Med tem pa so šulvereinski botri dr. Hojzel, krčmar Streiter, krčmar Ogrisegg in pešica drugih delili otrokom kaj bogate (?) darove: n. pr. pismenke $\frac{1}{2}$ kr. ena, kamenčke po 4 za 1 kr., nekaj malovrednih nogovic in robcev, kakoršnih trgovcev le po slepi ceni proda. Tako so uboge otroke le žalili sebe pa osmešili. Kmečkemu društvu niso mogli nič škodovati. Blagim domoljubom in vrlim kmetom pa vsa čast in slava! Živel! — Jož. Šeligo ni mogel otrok v šolo pošiljati, ker ni imel jim obleke dati. Toča ga je tudi oškodovala. Pravijo, da je bil kaznovan. Ta siromak je delal pri stavbarji Migliči, ki mu je 1 fl. kar za šulverein zaračunal. Je li Šeligo šulvereinar? M.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar so ministru vnanjih zadev, grofu Kalnoky-ju podelili red sv. Štefana in ministru za Bosno in Hercegovino, baronu Kallay-ju, red sv. Leopolda. Veleimenitno odlikovanje kaže, da cesar mirovno delovanje teh ministrov visoko čislajo in popolnem odobrujejo. — Nemški liberalci, posebno borlski grof Wurmbbrand, hočejo člen XIX. osnovnih državljskih pravic pokopati in nemški jezik kot državni jezik proglasiti; dne 22. t. m. pride ta predlog v državnem zboru na dnevni red. Če zmagajo, potem naložijo nenemškimi narodom jarem, kakoršni so Madjari vrgli nemadjarskim narodom na vrat, kar bo začetek nove in silnej borbi. — Nemški poslanec in konservativec Lienbacher je v Solno-graškem osnoval kmečko (agrarno) društvo, ki šteje uže 1000 udov. — Moravski c. kr. namestnik grof Schönborn je službi se odpovedal; pravijo, da postane naučni minister namesto barona Konrada, Bog daj! — Čehi začeli so prošnje do državnega zbora odpošiljati, da bi prusački šulverein bil zatrt, ker mu ni mar toliko za nemško, marveč za ponemčenje slovenske dece, in ker le politično rovlje; Slovenci imamo dovolj uzrokov do podobnih prošenj. — Madjarski minister grof Raday je umrl; Jude čedalje bolj sovražijo na Ogerskem, nedavno bila sta dva nova poslanca izvoljena, ki sta morala obečati, da hočeta na potlačenje Judov delovati. — Hervatski sabor marljivo zboruje pa malo sklene. Ban grof Khuen dobrika se vsem strankam, le Starčevićovej se ne upa blizu. — V Hercegovini je od 100 vojaških novincev skoraj polovica všla in s puškami vred potegnila k volovcem v planine.

Vnanje države. Francozom je se posrečilo vzeti Kitajceme mesto Son-Tai; palo je pa vendar 1000 francoskih vojakov in kakih 6000 kitajskih; sedaj hočejo Francozi napasti Bak-Ningh in naposled pograbit veliki in in bogati

otok Hai-Nan. Doma v Parizu odjenjal je freimaurerski napuh in so pariškemu nadškofu in semeniščem pustili dosedanjo plačo iz državne blagajnice; jud Rothschild pa hoče za 450 milijonov frankov pokupiti vse francoske državne železnice. — Nemški Bismark je zopet 3 škofijam dovolil prejšnjo državno podporo in mogoče je, da pridejo nemški katoličani kmalu na bolje. — Ruskemu carju je le malo odleglo; vendar pravijo, da ni nobene nevarnosti; nihilisti so zopet enega visokih policistov v Petersburgu zaklali, general Subejkov bil je zvabljen v neko hišo in zaboden, jegovi spremljevalci pa ranjeni, hudodelcev ni bilo mogoče zaslediti. — Bolgarski knez dobi ruskega generala za vojnega ministra. — Turški sultan hoče 3000 vojakov poslati egiptovskemu vice-kralju v pomoč proti Mahdiju v osrednjej Afriki. Ta je nedavno napal mesto Gezireh pa brezuspešno; v Hartumu je 4000 egiptovskih vojakov, da ga ubranijo pred Mahdijem.

Za poduk in kratek čas.

Cesarske, štajerske, slovenske zastave ali bandere.

(Dopis iz Konjic.)

O konjiških tržanih se je marsikaj v „Gosp.“ čitalo, naj se še pove, kaj da smo si nekteri konjiški kmetje mislili, ko smo dne 23. sept. pri že znanih konjiških gospodih črno-rudečezolte nemško-prajzovske zastave ali bandere, katerim „frankfurtarce“ pravimo, vihrti videli. Nehoté smo se tistih žalostnih časov spominjali, ko so nemški grajščaki in jih beriči nevsmiljeno s slovenskim kmetom ravnali. Čujte! kaj se je svoje dni ravno v naši lepi Dravinjski dolini zgodilo.

Nek kmet je rad z bičem pokal. Tistega pokanja pa ni mogel nemški grajščak trpeti. Pošlje toraj nekega dne nemškega beriča po slovenskega kmeta, ko je ta po navadi na cesti, z bičem pokal. Kmet stopi trepetaje pred gospoda. Ta mu ukaže, se na dolgo in široko klop vleči in berič mu jih z debelo gorjačo pet vročih nameče. Ko jih je kmet imel, ga vpraša nemški grajšak: „Ali vedla, zakaj ta vroča froštikl dobila?“ Kmet odgovori s solznimi očmi, da ne ve. In grajščak mu poreče: „Zato dobila, ker tam po cest z gajžlo šnalcala; če še enkrat kaj takega naštelala, dobila deset štokštrajh ali batin; ali zmerkala?“

Tistih vročih nemških batin smo se kmetje spominjali, ko smo omenjene nemško-prajzovske zastave pri nekterih konjiških tržanih in „šulvereinarjih“ razobešene videli. Take nemške zastave v konjiškem trgu iz oken in streh kazati, se pravi po naši kmečki pameti, nam slovenskim kmetom nemške grajščake ponujati, ki

bi nam naj še z bičem pokati ne pustili. Ali zamore tedaj kak pameten kmet za take nemške zastave marati? Namesto take puntarske zastave iz Celja si izposojevati in jih tam gori po trgu razobešati, bilo bi pametneje za to poskrbeti, da bi se na srenjsko tablo slovenska oznanila nabijala in se nam kmetom pri cerkvi v slovenščini oznanjevalo, katero vsi razumemo. To tirjati imamo pravico, vsaj plačujemo v srenjsko kaso.

Sicer bi pa nekatere konjiške tržane vprašali, ali oni čisto nič ne vejo, da je bil cesarski namestnik ptujskega župana hudo pokregal, ker takšnih zastav odstranil ni, ko so svitli cesar tam doli bili? Skoraj bi mi slovenski kmetje mislili, da mi bolje vemo, kaj da se po svetu godi, kakor taki na pol nemški „purgarji“. Mi kmetje, ki nismo dušne reve pa ne šentjernejski Čebileki, se toraj tudi zategadelj za nemško-prajzovske zastave navdušiti ne moremo, ker je ptujski gosp. župan zavoljo jih pokregan bil.

Mi nekteri konjiški kmetje, ki umemo več, kakor lešnike gristi in orehe tolči, poznamo druge zastave, ki so nam čez vse ljube in drage. Ljube in drage so nam pa zato, ker nas kaj lepih reči spominjajo in učijo, kakor nam je bil pri neki novomešni veselici učen in naroden gospod povedal.

Mi spoštujemo črno-žolto cesarsko zastavo. Ona nas spominja našega svitlega cesarja in našega predobrega Očeta, ki so že toliko dobrega svojim podložnim storili. Kdor bi za tako zastavo v Konjicah ne maral, tisti bi naj šel v deveto deželo pure past!

Mi spoštujemo belo-zeleno štajersko zastavo, ki nas spominja naše lepe štajerske dežele, kjer je naša zibelka tekla. Mi čislamo in ljubimo rudeče-modro-belo slovensko trobojnico, ktera nas svojo milo, lepo slovensko domovino ljubiti uči.

Te zastave mi radi imamo, za puntarske črno-rudeče-žolte „frankfurtarce“ pa čisto nič ne maramo. „Frankfurtarce“, roboto, tlako in druge enake dobrote prepustimo neuškutarjem, nemčurjem in Čebilekom, da se zamorejo z njimi še časih očitno pred svetom osmešiti, za se si pridržimo cesarko, štajersko in slovensko zastavo in pa svobodo ali prostost. Tem zastavam hočemo zvesti biti ter ostati pošteni slovenski korenjaki, če tudi dobro nemški znamo, morebiti boljše, kakor marsikteri nemškutar in nemčur, pa tudi kot svobodni Slovenci z bičem pokati. Če bomo kaj konopelj imeli, in se ne bati, da bi prišli zarad takega pokanja na nemško klop.

Smešnica 1. Gospod, ki je slovenščino le za silo lomil, izprašuje zatoženega kmeta tako-le: „Oks se pišete?“ Kmet: „Nisem oks, Pezdiršek sem“. Gospod: „Koljk let ste stari?“

Kmet: „Star sem 53 let“. Gospod: „Imate šen?“ Kmet: „Nimam ga, imam hvala Bogu zdravo lice“. Drugi kmet: „Gospod menda vprašajo, če imaš ženo“. Prvi kmet: „Imam“. Gospod: „Koljk' otrocev?“ Kmet: „Kaj?“ Drugi kmet: „Vprašajo te, koljko otrok imaš“. Prvi kmet: „Dvoje otrok imam, Mico pa Ančko“. Gospod: „Mica šiva?“ Kmet: „Mica ne šiva, Ančka je mojškra, (šivilja). Tretji kmet: „Gospod bi radi vedeli, če Mica živi. Prvi kmet: „Živite obe hčeri, bodi Bog hvaljen!“ Gospod: „Ali veste, zakaj ste zatušen?“ Kmet: „Kaj?“ Drugi kmet: „Če veš, zakaj si zatožen, vprašajo. Prvi kmet: „Kako bi vedel?“ Gospod: „Vi ste Čežmigovca šinfali, da je prekl... torba“. Gospod k zapisnikarju obrnivši se, vpraša: „Was heisst denn eigentlich „torba?“ Zapisnikar: „Torba bedeutet eine Tasche, worin man Nahrungsmittel mit sich trägt. Gospod: „Vi Pezdiršek ste fraj.“ Kar je Čežmigovec v svoji „ancajgi angebal, ni strafbar.“ K zapisnikarju obrnjen: „Werde halt doch Slovenisch lernen müssen!“ Kmetje: „Amen!“ Primejo za šveplo in odidejo.
Toma Ševniški.

Razne stvari.

(Č. gosp. župnik Božidar Raič) je na prošnjo mnogo odličnih rodoljubov in volilcev iz vseh volilnih okrajev prevzel kandidaturo državnega poslanca namesto umrlega g. M. Hermana, kandidat slovenske stranke je tedaj: Božidar Raič. Slava mu! Izvolite ga Slovenci jednoglasno!

(Postavljena kandidata) č. gosp. Božidara Raiča jednoglasno voliti, veleva nam domoljubna hvaležnost do tega mnogoletnega našega prvoboritelja, pa še tudi ozir na nemčurske zijake, ki v nemških novinah se uže bahajo, kako bodo s pomočjo šulvereinarjev, fortšritlarjev itd. Slovincem pri bližnjih volitvah vzeli vse tri sedeže v državnem zboru. No, sedaj imajo priliko pokazati, kaj je več ali njihovo širokoustno bahanje ali naša slovenska vstrajnost. Poderite, popihajte vrli Slovenci ovo nemčursko nadutost. Izvolite povsod jednoglasno č. g. Božidara Raiča. Sloga jači, nesloga tlači. Več prihodnjič.

(Šulvereinski prvak Nagele) dobil je od naučnega ministersva zaukazano položiti načelništvo šulvereinsko, drugače bi moral profesorski kruhek pustiti. No, mož je junaško sklepnil in šulvereinsko čast na stran djal. To zopet kaže, da uže šolskej gospodski preseda šulvereinsko rogovilstvo.

(Iz Žavca) se nam poroča, da je zoper volitev v občinski odbor dne 18 p. m. mnogo tržanov vložilo protest, podpisali so ga celo 4 novo izvoljeni odborniki.

(Generalmajor Kinnart) bivši obrst 47. regimenta je postal komandant štabnemu oficirskemu kurzu na Dunaji.

(V Selnici) ob Dravi so hoteli šulverein napraviti pa so takšni ljudje zraven bili iz Maribora, katerih nikder radi ne vidijo. Slovenci selniški pa so rekli, nam ni treba šulvereina, mi smo in hočemo ostati Slovenci. Tako je prav. Nek deda je baje moral kar na voz in smukniti.

(Tatvine.) Iz Lepoglave je všel drotoš Obravski in pri sv. Barbari v Halozah posestnikoma Čehu in Mazenoviču ukradel mnogo obleke, uro, špeha in mesa.

(Preklicati) je morala celjska „vahterca“ svoje obiranje šoštanskega župnika in kamškega kaplana, prvemu je očitala nedostojno agitiranje pri volitvi, slednjemu pa, da je kot „partelj“ pred kamško deco na sv. Miklavževo se obnašal; č. g. kaplan je bil takrat bolan. Iz tega je razvidno, kako liberalci o duhovniških poročajo.

(Deželni živinozdravnik) imenovan je nek dr. Schindler. Slovenski ne zna nič. Mož pride iz Kranjskega, kder ga radi pogrešajo.

(Velenjski župan) je tudi krčmar, ki ljubi ne samo policijski red pri krčmarjih, ampak tudi šulverein. Za tega ima na mizi lesenega „mandelca“, ki od pivcev denarjev pobira.

(Priatelj našega lista) piše iz Celja, da ni varno kupovati posestva v Bosni, ker ima 10 let vsak sorodnik prodajalca pravico grunt vzeti nazaj, če kupcu odšteje kupnino.

(Zaprli) so šolo v Ločah zavoljo boleznii difteritis.

(Ljubljanski knezoškof) so tako oslabei, da dobijo pomočnega škofa v osebi kanonika dr. Gogola.

(Kmečko društvo) v Slatini izreka javno zahvalo častitim gospodom govornikom: dr. Gregorecu, dr. Jos. Šernecu in Mih. Vošnjaku, da so dne 26. p. m. pri nas tako iskreno pri našem zborovanji govorili, pa tudi vsem gostom, ki so nas počastiti blagovolili. M. Debeljak, predsednik.

(Slovenski uradovati) sklenil je zastop občine Šavinske in prosil od okrajnega glavarja slovenskih dopisov in tiskovin. Slava vrlim možem, kojih imena so: Ploj župan, Križan in Žižek, svetovalca, Kolar, Kukovec, Kocpek Škrobar, Jerin, Janez Kocpek in Vreča, odborniki.

(V Mozirji) in okolici davi bolezen difteritis in se je zavoljo tega priredila procesija k sv. Mariji na Brezji, kder so č. g. kaplan J. Rom mej drugim tudi sploh o tej bolezni govorili in učili kako se obnašati. Zeleli bi govor dobiti in natisniti.

(Novost) med raznimi stvarmi v št. 50 zadevna Mih. Čeriča in posestnika Pušaka v Moravcih ni bila nam od nikogar doposlana, ampak je bila brati v mnogih nemških listih graških, mariborskih in celjskih in od ondot v naš list sprejeta.

(Nekriv) spoznan bil je zaradi odrtije v Celji obsojeni B. Štiberč v Pušencih. Dunajsko najvišje sodišče se ni moglo prepričati, da bi bil koga odril in mu je odpustilo 1 mesec zapore in 200 fl. plateža.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. g. Verk Henr. 28 fl. (ustn. dpl.), Presečnik 21 fl. (ustn. in letn. dpl.), Ilešič, Godina in Valencak po 2 fl., Plešnik, Brglez, Kukovič Avg. in Flek po 1 fl.

(G. Franc Marinič), poštar pri sv. Vrbani nam piše in trdi, da se on letos agitacije v okrajni zastop ptujski ni vdeležil in da se sploh v politične razmere že dolgo več ne meša. Mi to z veseljem svetu naznanjamo; gosp. Marinič pa naj bode prepričan, da bode imel on popolnoma mir, dokler ostane mož beseda.

Listič uredništva: Več dopisov prihodnjič v glavnem listu ali v prilogah.

Loterijne številke:

V Gradci 29. decembra 1883: 50, 66, 31, 51, 7
Na Dunaji „ „ 1, 52, 62, 58, 23
Prihodnje srečkanje: 12 januarja 1883.

3-3

Oznanilo.

Na deželske in vinorejske šole v Mariboru obhaja se od 5.—18. januarja 1884 poduk v kletarstvu za goste. Udeležiti se dovoljeno je vsakemu izobražencu. Naglašanja sprejema in razjasnila podaja.

Ravnateljstvo sadje- in vinorejske šole.

Vabilo na naročbo.

 „Škrat“

zabavno-zbadljiv in šaljev list, izhajajoč 2krat na mesec, 10. in 25. dan, nastopi z novim letom svoj II. tečaj. Razen kratkih humorističnih povestij in raznovrstnega, zabavnega in satiričnega gradiva prinašal bode lične podobe ter se pri tem oziral tudi na slovensko štajersko.

Zaradi tega prosimo štajerske rodoljube, da blagovolé duševno sodelovati pri tem listu, ter ga tudi gmotno podpirati.

 Cena za vse leto 3 gld., za 1/2 leta 1 gld. 50 kr., za 1/4 leta 80 kr. Posamične številke po 15 kr.

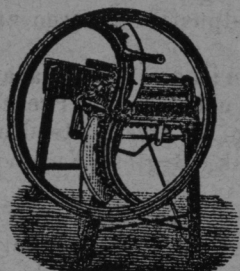
Uredništvo in npravništvo „Škrata“ v Ljubljani
„Narodna tiskarna“.

Oznanilo

zastran štipendij na sadje- in vinorejskejšoli v Mariboru so prošnje vložiti pri ravnateljstvu konci do 15. januarja 1883, to pa osebno. Več pové Oznanilo v 51. števil. „Slov. Gospodarja“ od 20. dec. 1883.

V Gradci 6. dec. 1883.

2-2

Rezilne stroje za slamo in krmo

rezajoče v vsakej poljubnej dolgosti, v 24 raznih velikostih, izdelujejo kot posebnost izvrstno in rabno

ter posiljajo točno z Dunaja

Ph. Mayfarth et Comp.

izdelovalci strojev.

Wien, II. Praterstrasse 78.

Iščejo se izvedeni, zanesljivi agenti. Prekupcem se dovoli visok rabat. Ilustrovani ceniki se dopošljejo brezplačno. (5-10)

Priporočba.

Uljudno podpisani naznanja, da je več izdelovati cerkvene in župniške račune, inventarje, ustanovska pisma, tabele ustanov za zakristije, vinkulacije, izvrševati nakup, prodajo in zameno raznih obligacij, sestavljati fasijone, napovedi za pristojbinski ekvivalent in rekorze v tej zadevi, razume asekuracijske, dačne zadeve. Uže mnogim je v teh rečeh pomagal in vse izvršil v popolno zadovoljstvo dotičnih gospodov. Rajnega g. Katschthalerja je v njegovej dolgotrajnej bolezni večkrat podpiral v takšnih zadevah.

Zato se usoja vrlo priporočati se čast. p. n. duhovščini za podobna naročila.

Rudolf Hribar,

strokovnjak v računovodstvenih davkarskih zadevah

v **Mariboru**

gosposkej ulici, števil. 24.

Oznanilo.

Ravnateljstvo c. k. priv. vzajemne zavarovalnice proti ognju

v **GRADCI**

daje p. n. društvenikom na znanje, da se vplačevanje društvenine za l. 1884 prične s 1. januarjem 1884. Vplača se pa lahko vsaki čas ali pri ravnateljstveni denarnici v Gradci, Sackstrasse števil. 18/20, ali pa pri distriktnih komisarijatih.

Ob enem bodi najavljeno tistim društvenikom, ki so uže prvih 9 mesecev l. 1882 pri tem društvu svoja poslopja zavarovana imeli in pri njem nepretrgano ostali ter še tudi l. 1884 ostanejo, da se jim vsled sklepa na občnem zboru dne 21. maja 1883 iz čistega dobička od l. 1882 zaračuni 10 % in da imajo toraj letos za 10 % zmanjšano društvenino vplačati.

V Gradci meseca decembra 1883.

Ravnateljstvo vzajemne zavarovalnice proti ognju v Gradci.

(Ponatis se ne plačuje.)